

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy órá	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és ünnep után való napon is.

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

A politikai válság.

Bécs, február 15.

(B. K.) Már otthon is fozladozik a rózsaszínű köd, mely elvette a politika intézőinek és a közvéleménynek tiszta látását. Mi idefent már régebben, de most már ijesztőleg tisztán látunk és tudjuk biztosan, a mit otthon csak sejtenek, hogy magyar nemzeti reményeink egyelőre még a légvárak és füstgomolyok birodalmába visznek. Nem kell tovább is álomképekben ringatózni, hanem szembe kell nézni azzal a most már tagadhatatlan és leplezhetetlen tényvel, melyet kezdettől fogva jeleztem és bizonyítottam, hogy a királynak nem kell a magyar államférfiak tanácsa, hanem ő tanakodik velük és igyekszik azon, hogy rátérítse őket a dinasztikus nagyhatalmi, érsd: osztrák állaspontra.

Első percben megszeppenetek a magyar választások eredményétől és komolyan foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy valamelyest engedni kell majd magyar irányban és hogy az ellenzék vezérének, Kossuth Ferencnek meghallgatásával mézes madzagot kell végighuzni a magyar nép száján. Ma már sajnálják, hogy egy pillanatig is ingadoztak és éppen ma délelőtt történt, hogy egy udvari méltóság, akinek minden percben szabad bejárása van a királyhoz, anélkül, hogy a nyilvánosságra jutna a kihallgatások híre, azt mondta egy osztrák miniszternek: „Es war schade, den Ungarn die Hörner so gross wachsen zu lassen. Das muss gutgemacht werden!“ (Kár volt a magyarok szarvait oly nagyra növesztetni; ezt jóvá kell tenni.)

Abban már itt senki sem hisz, hogy az ellenzéki szövetség kormányt alakíthasson és így azt is már alig hiszik, hogy Andrassy volna az, aki a válság megoldására vállalkozhatnék, vagy megbízást kaphatna. Azt mondják a jól értesült udvari körök, hogy egyrészt nincs meg a meg egyezés Andrassy gróf és a király között, másrészt nincsen megállapodás Andrassy és az ellenzék között. — Andrassy a korona felfogása szerint na-

gyon biztosra akar menni; még az átmeneti időszakba is csak úgy akarna belemenni, hogy a korona előre megengedne mindent, ami a jövőre vonatkozik, hogy rövid miniszterelnöksége — hossza nem is akarna vállalkozni — oly sima is volna, mintha Perzsia legfinomabb és legvastagabb szőnyegei volnának lába alatt; de a megadható ígéretek dolgában sincs megállapodás a korona és alkuvással megbízott küldöttje között, mert Andrassy katonai téren is akarna ígéretet, ha már engedményt nem is lehet kapni és ezen a téren még ígérni sem akarnak semmit. A vámkérdésben is illuzióriussá vált a királyi szó, mert ő felsége elvben kész lett volna valami későbbi határidőre az önálló vámterületet megígérni, de ezt az osztrákok felfogásától tette függővé és miután az osztrák császári tanácsadók határozottan a gazdasági különállás ellen nyilatkoztak, avagy olyan feltételekhez akarnák kötni, hogy Magyarország ezentul a a közös költségekhez a mostani 34 százalék helyett teljes 50 százalékkal járuljon: nem igen van kilátás arra, hogy a király akár csak ezen a téren is valami biztató utratatól adhatna az új kormányának.

Másrészt érzik már idefent, hogy Andrassy az ellenzék határozott jóakarata és előzékenysége dacára nem képes azt elérni, amit idefent vártak és a minek elérésére engedélyezték Kossuth Ferenc meghallgatását. Andrassynak kedre kellett volna már Bécsbe hozni az ellenzék meghódolását, vagyis lemondását minden érdemleges közjogi és gazdasági követelményről és ma úgy áll a dolog, hogy péntekre, vagy szombatira, mire Andrassy ismét a király elé kerül, sem várnak tőle semmit.

Hogy Andrassy kedre nem szállíthatott, rögtön elhatározták a további meghallgatásokat. — Első sorban Wekerle és Széll jönnek, de nem azért, mivel nekik nem volt részük a nov. 18-iki csínyben. Wekerlét hívják, mert ő még tavaly a vámközösség fenntartása mellett nyilatkozott és azt írta és mondta, hogy Magyarországnak belterjes fejlődésben kell boldo-

gulást keresnie és azért is, mert legutóbb a szabadelvű párt fenn- és benntartása mellett nyilatkozott. Azt legfelsőbb helyen nem tudják, hogy Wekerle folytonos összeköttetésben van az ellenzékkel, hogy éppen a függetlenségi tábor álláspontját oly jól ismeri, mintha párttag volna, és hogy ma ő, egyéniségének népszerűsége dacára, kevesebbet tudna elérni, mint Andrassy és hogy intim körben úgy nyilatkozott, hogy ő ma már csak olyan kabinetalakításban venne részt, melyben Kossuth és Apponyi is benne vannak.

Széll Kálmán meghívása az Ausztriából Magyarországra áttűtetett „Fortwurststein“ politikáját jelenti; mert itt most csak az a törekvés, hogy a pillanat nehézségein essenek át és azután menjenek tovább az eddigi csapáson. Nem bánnak itt, akárki volna a miniszterelnök, csak teremtsen elő a „Staatsnotwendigkeiten“-nek elkeresztelt szükségleteket bármi uton — akár rendeleti uton, akár erőszak, akár új választások útján is. Széll persze ilyenekre legkevésbé vállalkozik; de itt settenkedik még mindig. Khuen-Héderváry, aki Magyarországot elkormányozná 14 §-sal, vagyis ennek formájában, dacára annak, hogy Magyarországon nincsen 14. §.

Inkább erre a térre lépnek, semhogy olyan alakulásba egyezzenek bele, hogy a függetlenségi irányzat elfeladás nélkül a kormányzásban részt vehessen. Csak ha minden eszközt kimerítettek, jöhetnek esetleg engedmények, mert forradalomban nem akarják és nem merik az országot kergetni és a függetlenségi párt, ha a választási reform ellenében nem adja felveit, végül célt érhet, ha új választások esetén eléri az abszolút többséget.

A válságról irt első levelemben, mindjárt a választás után megírtam és most csak ismételtetem, a kibontakozást siettetné és a sok közbeeső bonyodalomtól megóvná az országot, ha a többi pártból annyian lépnének át már most a függetlenségi pártba, hogy választás nélkül megvolna az abszolút többség. Ezzel megkímélnék az országot a huzavona, egy néhány hónap mulva

bekövetkezendő új választás és sok más baj izgalmaiktól és mindjárt tiszta rendet csinálhatnának.

Levelezőnk levele irásakor nyilván még nem tudta, hogy régebben fölvetett és most megismélt eszméje kikelőben van és hogy van némi kilátás rá, hogy a csatlakozások bekövetkeznek. (Szerk.)

Végül csak azt akarom megjegyezni, hogy a választási törvény reformja dolgában sajátságos nézet fejlődött itt; azt mondják, hogy meg kell csinálni Magyarországon az általános és titkos szavazati jogot. Ez esetben annyi nemzetiségi és szociálista képviselő fog a képviselőházba bejutni, hogy a magyar zseni kénytelen lesz ezekkel élet-halál harcot vívni és nem lesz ideje közjogi dolgokkal foglalkozni.

Elégtétel egy magyar tudósnak.

Dr. Apáthy István kiténtetése.

Sehol a világon nem tudunk példát arra, hogy a politikát összekeverték volna a tudománnyal olyan nyilvánvaló céllal, hogy egy tudós babérjait megtépdessék, tudományos hírnevét bemocskolják, munkálkodásának értékét lezállítsák csak azért, mert nem áll vakon a hatalmon levő politikai párt szolgálatába. Minálunk ez is megtörtént. Igaz, hogy rendkívüli időkben, mikor a féktelen pártzenvedély az egyébként tisztán látó szemekre is hályogot borított és a bíráló tollat pártoskodó dühtől remegő kezek vezették. Egy európai hírű magyar tudóst: dr. Apáthy Istvánt, a kolozsvári egyetem tanárát, érték a múlt év decemberében a méltatlan támadások.

A megboldogult Tisza-kormány lapjai több gyalázó cikket irtak akkor Apáthy István tudományos munkásságáról azért, mert a független tudós a kolozsvári egyetem ifjúságát emelt fővel való járásra tanította és igyekezett az ifjúságban a magyar nemzeti önértéket felkelteni. Apáthy akkor csodaszép beszédeiben elrettentő és megvetendő példaként állította az ifjúság elébe a Tisza kormány rendszerét, ezért aztán feleletül lekicsinyelték tudományos munkásságának eredményeit és egyáltalán nevétségessé igyekeztek tenni tudományos buvárlatait. Azok a cikkek elnevezték Apáthy a magyar tudományosság szerény napszámósának, a kinek a nevét a külföld éppen úgy nem ismeri, mint

ahogy nem ismerte a magyar haza mindaddig, amíg politikai szereplésével „közmegebotránkozást“ nem keltett. Megírták azt is, hogy nem akad sem Budapesten, sem Kolozsváron tiz olyan egyetemi tanár, a ki ne pirulna, ha az Apáthy nevét hallja.

A komoly tudós nem tartotta méltónak, hogy e politikai indokokból fakadó támadásokra feleljen, de ime, most gyönyörű feleletet kapnak mindazok, akik annak idején kirohantak Apáthy István ellen.

A feleletet éppen a külföld adja meg, a külföld, amely a gyalázó cikkek szerint nem ismerte Apáthy István tudományos munkálkodásának értékét, Európa egyik legtekintélyesebb tudományos foruma: a belga királyi akadémia orvosi osztálya („Académie royale de Médecine de Belgique“) adja meg a feleletet. A brüsszei akadémia, amely a mi egyetemeinknél bizonyára illetékesebb fórum, január hónap 28-án tartott ülésében külföldi tiszteleti tagjává választotta dr. Apáthy Istvánt, vagyis a legnagyobb kitüntetésben részesítette, a melyet csak adományozhat. Megválasztotta pedig azért, mert — mint az alább közölt hivatalos értesítésből látszik — fontosnak tartotta, hogy bebizonyítsa: mily nagy tudományos értéket tulajdonít Apáthy munkáinak és mily tisztelettel adózik személyének.

A nagy kitüntetésben részesített magyar tudós most a nápolyi akváriumban folytatja buvárlatait. Nápolyban érte a kitüntetés híre, ott kapta meg a következő két iratot. Az egyik W. Rommelaere-nek, a brüsszei egyetemen a szövettan professzorának levele, a mely így szól:

„Brüsszel, 19. Rue Montoyer, 1905. január 29. Kedves kollégám! Örömmel tudatom önnek, hogy a belga királyi akadémia orvosi osztálya önt tiszteleti tagjává választotta. Ön a hivatalos értesítést csak később kapja meg, amikor a királyi elhatározás, mely e választást jóváhagja, megjelenik a hivatalos lapban. Levelem ezért csak személyes és félhivatalos, de jó alkalom arra, hogy megválasztása alkalmából kifejezzem önnek őszinte örömemet. Igaz híve: W. Rommelaere.“

A hivatalos értesítés szövege a következő:

A belga királyi akadémia orvosi osztálya.

Palais des Académies. No. 31.715.

Brüsszel, 1905. jan. 28.

Uram és tisztelt kartársam!

Van szerencsém értesíteni, hogy a belga királyi akadémia orvosi osztálya ma megtartott ülésén önt külföldi tiszteleti taggá választotta.

Ezzel a címmel, a melyet a Társaság most önre ruház, azt dokumentálja, hogy mily nagy értéket tulajdonít az ön munkásságának és hogy mily becsüléssel van az ön személye iránt.

Nemsokára megkapja ön e választásról a diplomát és az Akadémia elhatározásának királyi jóváhagyásáról a másolatot.

Boldog vagyok, uram és tisztelt kartársam, hogy tolmácsolhatom a

Társaság érzéseit és kérem, fogadja személyes üdvözlésem kapcsán, megkülönböztetett tisztelettem kifejezését.

E. Maison, az Akadémia örökös titkára.

Ime, a külföld elismeri és kitünteti Apáthy Istvánt, akit idehaza párt-politikai okokból „pióca-specialistának“ gunyoltak kormánypárti újságok. A magyar tudományosságának természetesen Tisza-párti nagy díszei közül ilyen kitüntetésben soha senki sem részesült.

Őszinte örömmel adunk hírt erről a kitüntetésről, mely a méltatlanul támadott tudósunk szép elégtételt szolgáltat.

— A függetlenségi Párt várhat.

Mindenfelé azt halljuk, hogy a kibontakozás zátonyra jutott. Olyan akadályok tornyosulnak a megoldás elé, hogy azok áthághatatlanoknak tetszenek. A szabadelvűpárt a markába nevet s már készülődik rávetni magát a hatalomra, amelylyel nem tudott megbirkózni a koalíció, mert hát biztosra veszi, hogy Kossuth és Andrássy után csak ő következhetik. Az ellenzék egy részén viszont az események ilyen fordulását némi idegességgel fogadták. Sem a káröröm, sem az idegesség nincsen helyén. A hatvanhetes szabadelvűpárt többé föl nem támadhat; úgy leveretett, annyira összegázoltatott, hogy ennek a pártnak a kormányra való jutása erkölcsi és fizikai lehetetlenség. Magyarország husz millió lakósa közül csak a Lloyd-klub levegőjéből élő másfélszáz nem tud erről. Az ellenzékben pedig azért nincsen helye a nyugtalanságnak, mert a győző várhat. Igaz, az ország javára lenne, ha a válságból minél előbb kigázolnának. Sok, nagyon sok kérdés vár most megoldásra, a mely mind nagyon sürgős, mind égető. De most nem csupán erről van szó, hanem arról, hogy hosszú időkre kemény alapot építsünk nemzeti életünknek. Ilyen körülmények között néhány hét vagy néhány hónap nem jöhet számításba. Az ellenzék, a győző, ennél fogva várhat. Az ő kezében két hatalmas fegyver csillog: az ujonc és az adó-megadási vagy meg nem adási joga. Ez a két fegyver oly féltelmetes, hogy mindenkinek kapitulálni kell előtte. Ha gondolkozni akarnak, hát csak gondolkozzanak. Az ujonc és az adó az ő levegőjük, a mely nélkül megfulladnak. Ha élni akarnak, az életösztön arra kényszeríti őket, hogy szóba álljanak az ellenzékkel s oda adják neki azt, a miért ő cserében katonát és pénzt nyújt. Semmi ok sincs tehát, idegességre. Az ellenzék s különösen a függetlenségi párt programja, kivánsága, ősmertes. Azt teljesíteni kell. Ma vagy öt hét múlva? — a függetlenségi pártnak majdnem mindegy. Nyugodtan áll a helyén. Győzött, tehát várhat. Kezében az ujonc és az adó, tehát még inkább várhat.

A válság.

Legujabb hírek.

— Saját tudósítónktól. —

— február 16.

A mai nap politikai érdekességét alább adjuk:

A kormány felmentése.

Hosszas vajudas után a hivatalos lap végre meghozta a Tiszakabinet felmentését; nagyon szerény formában huzódik meg ez a tény, mely a magyar nemzet történetében remélhetőleg korszakalkotó fordulatot fog jelenteni. Ime a felmentés a maga eredeti formájában:

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi február hó 14-én kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar összes minisztériumnak hivatali lemondását kegyelemben elfogadni és egyuttal meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további legfelsőbb elhatározásig folytassák.

Az egyesekhez intézett, névre szóló elbocsátó levelek és a megfelelő sablonszerű dicséret, elismerések és kitüntetések majd csak a végleges elbocsátáskor jönnek. A kormány azonban már belefogott a felszámolásba. Ma megy nyugalmába Huszár Adolf, a miniszterelnöki segédhivatalok főigazgatója bő elismeréssel és a Lipót-rend lovagkeresztjével. Ugyancsak ma közli a hivatalos lap Mikó Bált és Káily Albert főispánoknak már jelzett lemondását. Ezek mellett vannak egyéb kinevezések, kitüntetések és nemesítések, szóval: a kormány likvidál és folytatni fogja azt most napról-napra a végleges felmentésig. Ez a tény némileg vigasztal bennünket és azt a hitet ébreszt és táplálja bennünk, hogy mindenkor csalhatatlanul jól informált (B. K.) levelezőnk ezuttal talán mégis kissé feketén lát és hogy közelebb esik a kibontakozás, mintsem ő gondolja. Adja isten, hogy úgy legyen.

Gróf Khuen-Héderváry a királynál.

Bécsi tudósítónk jelenti, hogy a király a mai kihallgatások során elsőnek gróf Khuen-Héderváry Károlyt fogadta. A király Khuent ezuttal nem mint „meghallgatandó politikus“ fogadta, hanem mint személye körüli megbízott minisztert, a ki az ideiglenes kormány nevében megtette a legsürgösebb előterjesztéseket. Gróf Khuen bemutatja ő felségének azt a rövid leíratot, a melylyel az országgyűlést holnap meg fogja nyitni. Noha ez az első eset, hogy a magyar országgyűlést ily módon nyitják meg. A király az eléje kiterjesztett kéziratot még a kihallgatás során aláírta és gróf Khuen gondoskodott a rögtöni expedicióról. A miniszter egyben előterjesztést tett a főrendiház elnökségének kinevezése tárgyában és bemutatja a kinevezési okmányokat. A király az okmányokat aláírta és ezzel kinevezte gróf Csáky Albint a főrendiház elnökéül, báró Kemény Kálmánt és Ernuszt Kelemt al-elnökökül.

Félhivatalosan jelenti, hogy a Wekerle Sándor és Széll Kálmán meghívása nem a kormány, hanem

gróf Andrássy Gyula előterjesztésére történt. Saját tudósítónk jeletése szerint ez a félhivatalos hír megfelel a valóságnak. Andrássy utolsó kihallgatása alkalmával kérte Wekerle és Széll kihallgatását arra az esetre, ha ő keddig nem tudna célt érni. Miután Andrássy kedden nem jelentkezett kihallgatásra, a készen tartott meghívókat elküldték.

A soproni mandátum.

Sopronból jelenti, hogy a város ellenzéki polgársága között mozgalom indult meg, melynek az a célja, hogy Gränzenstein Béla mandátumát petícióval támadják meg. A választásnál ugyanis, melynél Beréc Ábel ügyvéd volt a függetlenségi párt jelöltje, véges végig preszionált, etetett, vesztegette a kormányt, úgy hogy már csak a politikai erkölcsök szempontjából is meg kell a mandátumot támadni. A petíciót már legközelebb beadja dr. Kovács István ügyvéd.

Apponyi mandátuma.

Jászberény város küldöttsége ma délelőtt adta át a függetlenségi párt körhelyiségében gróf Apponyi Albertnek a mandátumot. A negyven tagú küldöttséget Konc Menyhért esperes-plébános vezette. A pártkörben Kossuth Ferenc elnökön és Apponyi Alberten kívül ott voltak gróf Zichy Vladimir, Szederkényi Nándor, Sággy Gyula, Hentaller Lajos, Günthner Antal, Kubik Béla, Bernáth Béla, Steiner Ferenc, Nagy Emil, Veress József és Zakariás János képviselők is.

A küldöttség nevében Kontsek József apátplébános beszélt.

— Jászberény — mondta — már hetedszer választotta meg gróf Apponyi Albertet képviselőjévé. (Éljenzés.) Ez a mandátum olyan tiszta, mint a napsugár. de még ennél is tisztább, mint Apponyi kristályjellemű. Azt hiszi, a mandátummal valami csekélységgel Jászberény is hozzájárult ahhoz a nagy tökéhez, melyet Apponyi hosszú politikai pályáján összegyűjtött.

A zajos éljenzés után gróf Apponyi Albert a következő beszédet mondta:

— Az az erkölcsi kincsek tárházában, a melyek bár némi keserűség mellett osztályrészemül jutottak, legbecesebbnek tartom azt a hűségesen megnyilvánuló bizalmat, a melylyel engem Jászberény városa megtisztel. Lelkemet örömmel tölti el az a tudat, hogy a rajongásig elmegy az a viszony, a mely köztünk fenáll, valóságos mintaképe ez az igazi alkotmányos viszony. Képviselői mandátumot, mint azt Uraim önök is jól tudják, mindenféle alapon el lehet nyerni. Arról nem is beszéllek, a mi törvénytelen-séggel hatalmi erőszakkal és korrupcióval szereshető meg, de vannak a törvény által meg nem tiltott utak is, a mely utakon a mandátum elnyerése szintén nem nehéz. Tudjuk azt, hogy vannak családi kerületek, a hol a személyes szeretet, rokonszenv és összeköttetés révén, mely apáról fiura száll, lehet nyerni mandátumot. Vannak olyan kerületek, hol e családi hitbizományból eredő bizalmat másra ruháztatják át és vannak olyan kerületek, hol a megválasztást helyi érdekek teszik indokoltá. Ez is legitim dolog. És ha én arra hivat-

kozom, hogy nálam még ez az eset sem forog fenn, ezzel nem azt mondom, mintha talán én óhajtanám szolgálni tiszta szivemből a jázságnak ügyeit, hanem ezek nem az alkotmányosság ideális alapján álló mandátumok. Én egy talpalattnyi földet nem bírok Jászberényben, választópolgárim felett senki nem uralkodik, sőt mikor először megtszéltek bizalmukkal, személyesen nem is ismertek engem, csupán az elvek azonossága hozott össze minket, immár 25 éve, a melyen a korrupció soha ki nem fogott. A hogy önök alkotmányos jogait gyakorolják, az valóban a választói jog ideálját köpezi. Így képzelték ezt a 48-as törvényhozók is és önök büszkének lehetnek rá, hogy hozzájuk méltóan gyakorolják alkotmányos jogait. Fogadják a mandátumért, valamint szives megjelenésükért legforróbb köszönetemet és legyenek meggyőződve arról, hogy minden fogyatkozásom mellett én is olyan ideálisan fogom teljesíteni kötelességemet, hogy soha nem fogják érte szégyelni magukat. (Hosszan tartó lelkes eljenzés.)

A küldöttség kérelmére Kossuth Ferenc is felszólalt. A midőn — ugymond — a magyar hazafiság ily példátlanul szép megnyilatkozását látom, ugy tesztek, mint édes apám 48-ban: meghajlok a magyar hazafiság előtt. E mandátum, a melyet önök most magukkal felhoztak, sokkal becsesebb kincs, mint az előbbi hat mandátum volt, mert ebben van letéve az alkotási erő, melyet bizonyára igénybe fog venni az ország. Mondanom sem kell talán azt, hogy a mikor az én szeretett barátom, gróf Apponyi Albert sorainkba lépett, csatlakozása olyan volt, mintha egy egész légióval növekedtünk volna, együttműködésünk biztosítani fogja az ország jövőjét. Bizalommal tekintünk a jövő elé, de nem elbizakodással, mert, sajnos, ellenségeink még mindig elég számmal vannak. Nekünk, kik küzdünk, semmi más érdekünk nincs, mint ama vágyunk teljesülése, hogy legyen a magyar haza szabad és független. Adjátok Isten, hogy mielőbb ugy legyen!

A küldöttség kilőrlő lelkesedésel fogadta Kossuth szavait, a mely után az ünnepies tisztelgés véget ért. A küldöttség délből diszlokómára jött össze a Hungária-szálloda külön termében.

Széll és Wekerle Bécsben.

Tudósítónk telefonon jelenti, hogy a király déli egy órakor Széll Kálmánt és két órakor Wekerle Sándort fogadja. A sorrendet azért állapították meg így, mert Széll régebbi titkos tanácsos. Azt hiszik, hogy a két államférfi fogadtatása nem jelenti még Andrassy missziójának végét, mert meghallgatásuk Andrassy tanácsára történik, a ki ezektől a kihallgatásoktól valami eredményt remél és ezek után újabb a király elé járul. Most már a király Andrassy előtt alig fog más politikust fogadni.

Széll nem vállal megbízást.

Tudósítónk jelenti, hogy alkalma volt a Sacher-szállóban, a hol Széll és Wekerle megszálltak, Széll Kálmánnal beszélni, a ki kijelentette, hogy ő semmiféle megbízást nem vállal, legtavolabbról sincsen szándéka az aktív politikai tevékenység

terére lépni. A válság során azonban kész tanácsosai és tettel segédkezni a helyzet kibonyolításában. Ily értelemben fog a király előtt is nyilatkozni.

A gazdasági tanácsosi állás sorsa.

Kolozsvár, február 17.

A kolozsvári gazdasági tanácsosság betöltése körül a sajtóban megindult eszmecsere mintegy holt pontra jutott annak a hírek regisztrálásával, hogy a tanácsa gazdasági tanácsosi állást nem akarja betölteni, hanem annak teendőit a meglévő tisztviselők közt akarja megosztani. Közledek az az idő, mikor a közösség dönteni lesz hivatva ebben a kérdésben legjobb belátása szerint és kívánjuk, hogy az egyéni érdekek figyelmen kívül hagyásával, a közérdek szempontjából essék meg ez a döntés.

Észlelhettük azt, hogy a közvélemény nem épen megnyugvással fogadta azt a hírt, hogy a város gazdasági ügyeit nem külön tisztviselő, hanem az eddigi tisztviselők közül többen intéznék. Mert bármily kecsgetőnek lássék is az, hogy egy tanácsosi fizetés ily módon talán megspórolható is lenne, a körületekintőbbek és alaposan számítóknak előtt világos az, hogy itt csak látszólagos megtakarításról lehet szó, míg valósággal veszteség lenne az, ha a város ingatlanainak kezelése továbbra is azon szakértelem nélkül kezeltetnének, a mely szakértelem a városnak jövedelmét az ingatlanok jövedelmezőbbé tételével sokkal tetemesebben növelhetné, mint a mennyit az a tanácsosi fizetés kitesz.

Persze, ha arról van szó, hogy a gazdasági tanácsosi teendőket egy jogászbérrre bízzák-e, a kinek még külön tanácsosi fizetést is kell adni, vagy pedig több jogászbérrre e, a kik már ugyis tisztviselői a városnak, a kiknek tehát újabb fizetést nem kell adni, akkor az utóbbi megoldást kell a jobbnak, recte a kevésbbé rossznak tartanunk. De ha arra az egyetlen helyes álláspontra helyezkedünk, hogy a szakértelem, a szaktudás épen annyira mint a magánbirtoknak, a város birtokainak jövedelmezőségét is nagymértékben emelheti, akkor kétségtelenül arra a meggyőződésre kell jutnia minden elfogulatlanul és okosan gondolkodónak, hogy inkább fizessen a város egy tanácsost, a ki a gazdálkodáshoz érthet, a ki a város jövedelmeit ezáltal emelheti, mintsem az eddigi ki nem elégitő eredménnyel beérje, ha azt egy ember helyett mindjárt több embernek köszönheti is.

Hisszük tehát és megvagyunk győződve róla, hogy a közösségnek, de sőt a tanácsnak is lesz annyi józan érzéke és annyi számítóképesége, hogy az eddigi eredmények latratevésével, az eddigi jövedelmek számbavételével össze fogja hasonlítani a másik uton el-

érhető eredményeket és elérhető nagyobb jövedelmet és ennek alapján döntése és javaslata nem abban a szűk keretben fog mozogni, hogy egy rendszeresített tanácsosi állás fizetését megspórolja-e vagy nem, hanem hogy a város közönségére nézve mi a hasznosabb, mi az üdösebb.

Egy év egy versért.

„Izgatás a magyar állameszme ellen.“

Elitelt lapszerkesztő.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Joanovits Valér Gyula a Szászvároson megjelenő „Libertatea“ című hetilapnak múlt év június 19-én megjelent 25-ik számában „Rota din Belgrad“ cím alatt egy verset bocsátott közre, a mely magyar fordításban a következőleg hangzik.

Szomorú a mese. Elment a császárhoz, mert ez volt a szándéka és így mondta ezt neki a falu. És mondotta ő ottan inkább találmónak: „Sok békés évet, dicső császár! Én Horea vagyok, a jobbágy... Panasszal jöttem. Panaszt hozok. Uraságai! mind rosszat fogok mondani — mert nagy baj van. Ha jót nem fogok mondani, bocsánatot kérek. Minálunk Erdélyben meglehetősen sok bűn van. Van sok tolvajság — és kevés gabona. A román: jobbágy, és a jobbágy: kutya — a baja sok, a joga kevés. Dolgozunk mi szó sincs róla, — dolgozunk mint a marha — mert az volt ugy látszik végzetünk. Türelmünk, akár mint az ökör... és nem panaszkodtunk volna, ám tüzhelyünk tüze már rég kialudt — gyermekeink pedig az utfélen éhen halnak és sirnak — de a szemünk megdermed a fagytól. És ekkor jönnek az urak... és mily gondolatuk támad? Csakugy mintegy tréfából — lelővöldöznek bennünket. En nem tudom! vajjon ez a törvény avagy a sors, hogy átok nekünk ugy az élet, mint a halál.“ És mondta a császár: „Tudj meg egyet testvér! A kutyát mert kutya, ha oda állsz és éjjel-nappal vered ahelyett, hogy kenyert adnál neki, megmar és elfut, mert ez marad neki hátra... Mikor a türelm edénye könnyekkel megtelik — egyedül az ostoba aki tűr, a hibás.“ — És haza jött Horea és elbeszélte az egész népnek, hogy minő szavakat mondott neki a császár. Elmondta és egyszerre megindult a tűz... nyomában korom és hamu támadt. A szenvedélyek által felhevített ősrégi gyűlölet — az éhség által legyőzött gyűlölet támadt. A viharok ezrivel felkorbácsolt tenger! És alig, hogy néhány hónap eltelt, egyszerre Gyulafehérvárt látta magát a felkelő csapat — élén az urak, és Horea és a kerék. Hogy mi történt még? Nem tudom. Annyit magam is tudok, hogy a kerék keréknek marad, folyton forog!!

A királyi ügyészség a közleményben a magyar nemzet elleni izgatást látott és ezért vádat emelt a

„Libertatea“ felelős szerkesztője Joanovits Valér Gyula 26 éves román nemzetiségű hirlapíró ellen.

Ugy véli ugyanis a vád képviselője, hogy az inkriminált költemény az 1784-ik évi erdélyi román paraszt lázadás eseményeit eleveníti fel és tartalmát tekintve kétségtelen, hogy a költemény célzata nem más, minthogy izgasson — illetőleg gyűlöletet keltsen fel a román nemzetiségekben a magyar nemzet ellen (?) Tegnapi folyt le ez ügynek tárgyalása a kolozsvári törvényszék, mint esküdtbírótság előtt. A tárgyalást dr. Jékely Dániel vezette, a tanács tagjai dr. Stefani Elek és Kócsi Andor voltak. A vádat az új ügyész dr. Szöllösi Jenő terjesztette elő és vádbeszédében kérte az esküdteket, hogy Joanovits Valér Gyulát az izgatás vétségében mondják ki bűnösnek. Különösen bőven foglalkozott Horea és Klosskának 1784-ik évben történt lázadásáról, a mely az urak ellen tört ki és rettenetes vérontással járt. A közleményben e szomorú múlt eseményeinek felemlítése által tendenciát lát és minden kétséget kizárólag bűnösnek tartja vádlottat, mert már két ízben is volt hasonló cselekményekért a törvény előtt.

A vádlott ezzel szemben nem érzi magát bűnösnek, mert az inkriminált verset nem ő írta, hanem egy Moldován E. Vazul nevezetű romániai versíró. A verset ő egy romániai lapból vette át, de nem azzal a tudattal, hogy az izgatást tartalmaz a magyar állameszme ellen. A közleményért különben elvállalja a felelősséget, de ő a versnek egyszerű leközlése által izgatni nem akart.

— Mit ért ön a kerék forgása alatt? — kérde az elnök — magyarázza meg!

— Tiltakozom e kérdés feltevésé ellen — feleli ingerülten a vádlott — és az esküdtekhez intézett védőbeszédét eszavakkal fejezte be:

— Ugy álja vagy verje meg önöket az isten, a hogy engemet igazságosan el tudnak ítélni!

Az elnök e szavakért a vádlottat rendre utasította és átadta az esküdtek főnökének a törvényszék által megállapított következő

Főkérdés-t:

Bűnös-e Joanovits Valér Gyula vádlott abban, hogy a „Libertatea“ című Szászvároson megjelenő politikai hetilapnak 1904. július 2-án (görög naptár szerint június 19-én) kiadott 25-ik számában Moldován E. Vazul aláírással ellátott „Rota din Belgrad“ felirat alatt közzétett költeménynek a vádiratban megjelölt szavaival mint felelős szerkesztő a román nemzetiséget a magyar nemzet ellen gyűlöletre izgatta. Igen vagy nem?

Az esküdtszék, a melynek tagjai br. Bornemisza József, dr. Szádeczky Lajos, dr. Davidovics Sándor, Radó Elek, Velits Zoltán, Merza Lajos, Gidófalvi Kálmán, Bölöni László, Orbók Mór, gróf Horváth Toldi Rudolf és B. Bak Lajos voltak, — visszavonult tanácskozással és nemsokára meghozta a következő verdiktet: *hét-nél több igen.*

A törvényszék a marasztaló verdikt alapján Joanovits Valér Gyulát az izgatás vétségében bíróság is bűnösnek mondotta ki és ezért a 175. § alapján

egy évi államfogházra és ezer korona pénzbüntetésre, esetleg 50 napi további elzárásra ítélte. Kötelezte egyszerűen vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedése esetén a „Libertatea“

című lapban tartalmulag saját költségén közölje.

Az ítéletben a királyi ügyész megnyugodott. A vádlott azonban a 385. §. 1. a, pontja értelmében, mert ártatlannak érzi magát, semmisségi panaszt jelentett be.

A *tulzigoru* ítélet mindenütt méltó feltűnést keltett, s ezek után bárki érthetőnek és indokoltknak találhatja a nemzetiségiek lázongó keserűségét.

Az Egyetem.

Közgyűlés.

Választások. — Kossuth ünnep. — Ifjúsági becsületbiróság.

— Saját tudósítónktól. —

Az egyetemi-kör tegnap délután népes közgyűlést tartott a kör olvasótermében Pólya Antal elnöklete alatt. A közgyűlés a megüresedett állásokat töltötte be először. Alelnökké megválasztották Holl Jenővel szemben három szótöbbséggel Deák Zoltánt; pénztárossá: Csáby Istvánt, választmányi tagokká: Somodi Istvánt, Farkas Károlyt és Ullman Vilmost. Ezután 25 tagu bizottságot választottak, a március huszadiki Kossuth-serleg ünnepek előkészítésére és rendezésére. A bizottságot az ifjúsági egyletek vezetőit ki fogják egészíteni. Megválasztotta a közgyűlés a *becsületbiróságot is, melynek feladata lesz az ifjúság között felmerülő becsületbeli ügyeket békés uton intézni el.*

Mikor a százados

provokálja

a kömüveslegényt.

— Saját tudósítónktól. —

Ismeretes, hogy a multkoriban a kolozsvári esküdtsek előtt egy szocialista kömüveslegény: Fülöp József állott, vádolva a rágalmazás vétségével, melyet elkövetett állítólag a 21. és 22. honvédgyalogezredek, továbbá Barthos József százados terhére, a kiről azt mondta, hogy századának valóságos réme, s miatta öngyilkos is lett már egy csomó agyonsanyargatott közember meg sarzsí. Az esküdtsek Fülöpöt tudvalevőleg a honvédekre vonatkozólag csupán becsületsértésben jelentette ki bűnsnek, — a Barthos százados által emelt vádak alól pedig felmentette. — A *Kolozsvári Munkás* című lap, — melynek épp a vádlott a szerkesztője, — most 15-én megjelent számában természetesen részletesen — és nem mondhatni hogy kevésbé célzatosan — foglalkozott az ügygel, stöbök között a következőket írta:

A *megreperált és meg nem reperált becsület*. A tisztikar becsülete meg van mentve, de Barthos százados becsületét nem reperálja meg már senki. — Állítottunk ugyanis e lap szeptember 15 iki számában a „katonai gyakorlatok” című cikkben olyan dolgokat, melyeknek bebizonyítását követelte tőlünk a hadügyminiszter, Barthos százados és az ügyész ur. — Nohát ők köve-

tették tőlünk, hogy állításainkat, melyek valódiságuk esetén a 21. és 22. honvéd gyalogezredek tisztikara és külön Barthos százados ellen a bünvádi eljárás megindításának okát képeznék s őket közmegegyezésnek tennék ki, mi pedig az ügyesség szives felhívására bizonyítottunk, a mi azonban nem a tisztikar és nem a Barthos százados javára történt. — E hó 9-én állott Fülöp elvtárs az esküdtsek előtt, védője dr. *Ovári* Elemér volt, a tárgyalást dr. Jékei törvényszéki bíró vezette, a vádat Jenei kir. alügyész képviselte. — Az esküdtsek megalakulása után a tanuki-hallgatások vették kezdetüket, melynek során minden tanu, a tanulásra kivezényelt két tényleges szolgálatban álló őrmesteren kívül az inkriminált kifejezésekben állítottak valódiságát bizonyította. Feivonult a megtört öreg apa, ki szemébe mondta a századosnak, hogy ő a fiának halálba kergetője, feivonultak a többi tanuk, kik valaha Barthos százados gorombaságainak és kizásainak voltak részesei és szemébe mondták, hogy kegyetlen volt, kizozta a legénységet, de még a két kivezényelt őrmesteren is meglátszott, hogy nem igen akarunk a századoson menteni. — Felvonultak a megkínzott tartalékosok, kik tanuságot tettek arról, hogy a tisztikar a hadgyakorlatok idején embereket a halálba masiroztatott s mind azt bizonyították, hogy a parancsnokság által felvett jegyzőkönyvek egytől-egyig hamisak. — Barthos százados ur kéült, sárgult mérgében, midőn látta, hogy a kömüves munkás merészkedik állításait bizonyítani s merészkedik „ő századoságának” és a „magas tisztikarnak” brutalitásait leleplezni s kétségbevonni a hivatalos jegyzőkönyvek igazságát. — Miután a cikkben foglaltak egytől-egyig igaznak bizonyultak, az ügyész a már megszokott modorban igyekezett Fülöp elvtársat bűnsnek kimondatni, már csak azért is, mert a cikk egy szocialista lapban jelent meg, mely merészkedik az igazságot még olyan urakról is kimondani, mint Barthos százados meg a honvéd tisztikar.

Az esküdték Fülöp elvtársat a 21. és 22. honvéd gyalogezredek tisztikara és Barthos százados ellen elkövetett rágalmazásban, valamint a Barthos százados sérelmére elkövetett becsületsértésben ártatlannak mondták ki, csupán a tisztikar sérelmére elkövetett becsületsértésben mondták ki vétkesnek, miertis a törvényszék 14 napi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. — És így bebizonyultak azok a tények, melyek valódiságuk esetén a bünvádi eljárás megindításának okát képezik, bebizonyultak azok a tények, melyek közmegegyezésnek teszik ki azt, a kiről állítottak, a tisztikar becsülete azonban meg lett reparálva azáltal, hogy kimondták, hogy van becsülete, melyet meg lehet sérteni, de Barthos százados urról már aszenteltvíz sem mossa le a tényeket; rásütöttük a bélyeget, mely a közmegegyezésnek teszi ki és most várjuk a büntetést, melyet Barthos százados ur fog kapni, azokért a tetteiért, melyeket róla bebizonyítottunk.

És most következik az ügy csatánója. — A *Kolozsvári Munkás* csöndes szerkesztőségébe tegnap délelőtt két diszbe öltözött tiszt toppant be, a kik Barthos százados nevében *fegyveres elégtétel-*

adásra akarták felszólítani a szerkesztőt, lapjának sértő cikke miatt. Fülöp azonban nem volt ott, s a két párbajsegéd így válasz nélkül távozott. Ma valószínűleg ismét megjelennek, s az ügy elég érdekes arra, hogy az ember kíváncsian várja a végét. Ellenben katonáknál kissé furcsán fogják fel az élet sorját, ha még nincsenek tisztában azzal, hogy a szocialista kömüveslegények nem igen szoktak verekedni, — kardra és pisztolyra. A munkások a párbaj gyönyöreit átengedik a dendiknek, gigerliknek, krakelereknek, strébereknek, a zöld jogászoknak és a — tiszt uraknak.

AZ EGYHÁZ.

△ **A református zsinat.** A református zsinat második ülészakát Kun Bertalan püspök és Bánffy Dezső báró főgondnok elnökök márcis 8-ikára hívták össze Budapestre.

△ **A Szent Antal egylet** 19-ik estéje tegnapelőtt fojyt a róm. kath. főgimnázium dísztermében. A terem zsufolásig megtelt közönséggel. A műsort a Mária-énekkar vegyes karának szépen előadott énekszama nyitotta meg. Azután a „Szenvedő szív végső menhelye” című költeményt szavalta Bárdos Vilma tanítónő. Főérdekesége volt az estnek Komáromy Dezső kegyesrendi theologiai tanár felolvasása, a ki Aquinói Szent Tamásról olvasott fel, mint a skolasztika híres képviselőjéről. A közönség zajosan megtapsolta a felolvasót. A Mária-énekkar vegyes kara és férfi kara még két hatásos énekszámval gazdagította a műsort, majd Katona Endre tanárjelölt szavalta el János Béla „Az elhagyott kápolna” című költeményét. A szavalatot a közönség megtapsolta. A felolvasó estélyen Majláth Gusztáv Károly püspök is megjelent és szép beszédet intézett az egybegyűlt közönséghez.

Színházi erkölcsök.

— A naiva naplója. —

Dézi Sándor jeles vidéki színész írja az alábbi érdekes, a színházi erkölcsökre felelté jellemző cikket:

Komédiás koromból megmaradt emlékeim között kutatva érdekes írás akadt kezembe. Gyöngéd női kéz írása, melyben a pályája legelején álló fiatal naiva vádat tesz főrendezője ellen a tekintetes színházi törvényszék magas színe előtt. A vádirat szereplői szétszóródtak az ország minden tájékába, a kíváncsi közönség pedig már el is felejtette őket, az ügyet meg az idő malma témává örölte, így hát mi sem áll utjában, hogy a magyar színészetnek ezt a kiválóan jellemző kortörténeti emléket megmentssem az utókor számára.

Jolánka — ez volt a keresztneve — „naiva” volt a szó legszorosabb értelmében. Az iskolaból mindjárt ide csöppent közbénk s bizony vajmi keveset tudott még arról, hogy a tehetségén kívül mi minden kell ahhoz, hogy mint ragyogó csillagot bannulják a színe-

szet egén! Nem ismerte még a „csillagvizsgálókat,” de a mint írásából kitétnik, az első fecske nem váratott sokáig magára. Álljon itt a Jolánka vallomása azokkal az egyszerű, keresetlen szavakkal, a hogy ő azt nemes felháborodásában papírra vetette.

„A bölcs” olvasópróbáján kezdett zaklatni a szerelmével (t. i. a főrendező). Eleinte azt hittem, hogy tréfál, de később kijelentette, hogy ő komolyan szeret és azt be is fogja bizonyítani. Mindent el fog követni az érdekemben. Olyan színeszót csinál belőlem, mint a piny — *de csak egy feltétel alatt!* Ha azonban rájő, hogy én csak bolondítom, akkor véres (!) bosszút fog rajtam állani: el fog üldözni a társulattól. Feljött a lakásomra — tanum reá a takarítónőm. — Nem utasíthattam el, mert nagyon féltém tőle, mivel azt mondta, hogy ő „minden” a színháznál, az igazgatót azt teszi, a mit ő akar.

Ekkor én elpanaszoltam a dolgot Irénnek és tanácsot kértem tőle, hogy mit tegyek. Ő aztán „jóhiszeműleg” azt mondta, hogy „igérjen fiam neki mindent, megtenni nem kell semmit.” Eközben a főrendező ur mindegyre zaklatott, fenyegetett, kért, hívott, hol a fojyósóra, hol valamelyik öltözőbe.

Én olyankor mindig azt mondtam neki, hogy tisztességes leány vagyok, de letorkolt azzal, hogy a színi pályán ilyen erkölcsökkel nem vihetem semmire. A mi pedig a következményeket illeti, hát ne felejtsem, csak bízzak benne. Ezt nem tudom, hogy értette.

Április 23-án eljött a vőlegényem Pestről, de a főrendezőnek nem mertem megmondani, hogy ez a fiatal ember a vőlegényem, hanem azt mondtam, hogy az unokatestvérem.

Akkor egész nap, mindenik szavában az unokatestvéremet emlegette, úgy, hogy sirva fakadtam és egészen kétségbe voltam esve. Minden kicsiségért föliratott. Már moc-canni sem mertem a színpadon.

Májusban megint közeledett hoz-zám, még pedig egy izben azzal a megjegyzéssel, hogy: *nyomorult, maga becsapott engem.* Nekem mondta ő, hogy nyomorult! Én akkor még jobban féltém tőle, mert a kritikus is ő rá hallgatott. Biztatott, hogy keressek magamnak alkalmasabb szobát, ha mindjárt drágábbat is: a többletet majd ő fizeti. Sőt, ha egyáltalán pénzre van szükségem, csak szóljak neki. Mikor pedig azt mondtam, hogy hiszen magának felesége van, azt felelte rá, hogy nem először történne ilyen csoda.

Május 10-én Pozsonyban hívtól találkára, a mire én azt mondtam, hogy — jaj, itt nem! Na hát — így szólt — majd Pesten. Persze én megígértem. 15-én a gázsink után szaladgált, mert éjjel akariunk utazni, de a direktor nem akart kifizetni bennünket. Ő azonban csak szaladgált, mert meg akarta mutatni, hogy mi mindenre képes érettem, de folyton figyelmeztetett, hogy ha ott is csak bolondítani fogom, akkor vissza se jöjnek Pozsonyba.

Mindezt nagy ijedve elmondtam Irénnek, de ő se tudott egyebet mondani, csak a fejét csóválta.

A főrendező ur azt is kijelentette, hogy neki semmi dolga sincs Pesten, csupán miattam utazik fel, tehát úgy vigyázzak, hogy elmenjek a találkákra, még pedig a városligeti végállomásra, de ha becsapsz Jolán, jaj neked!

Mit akarok én tisztességes lenni? Így nem lehet egzisztálni a színházban; elmehetnek Kukutyinba zabot hegyezni.

Végre, hogy lássam, mennyire imád engem, esküdözött 18 év előtt meghalt apjára, anyjára, a kit imádozt, de a szél hordja szanaszét a porait, ha ő nem mond igazat. Hogy ő meghal, megöli magát és hogy tudjam, mire képes, egy nagy titkot árul el, u. i. Relle hat esztendőre meg fogja kapni a színházat, ő tudja biztosan, mert Rákosi Jenő irt Rellének, hogy legyen nyugodt. Akkor majd ő engem hat évre szerződött — de csak egy feltétel alatt!

Arról is biztosított, hogy a lapokban olyan kritikát fogok kapni, hogy berámázhatom. Még se mentem el a pesti találkára. Akkor aztán minden újra kezdődött. Tudtomra adta, hogy irt már Réthyéknek, hogy küldjenek egy új naivát, mert ő férfi és nem tűrheti, hogy én kinevessem. Most már tőlem függ, hogy a társulatnál maradok-e vagy sem? Gondolkodási időt kérttem és azalatt elmondtam Irénnek. Ő biztatott, hogy mondjak igent, mert a fő az, hogy szerződéssem legyen. Másnap igent mondtam és meghagytam az öltöztető nőnek, hogy ki ne menjen az ötzözből, ha a rendező bejön. Még aznap este előadás előtt felhivatott a direktor az irodájába és tudtomra adta, hogy nincs abban a helyzetben, hogy engem jövőre is alkalmazhasson. Ott volt a főrendező ur is az irodában. Nekem most már ugy is mindegy, hogy mi lesz a társulatnál, de mielőtt elmennék, azt akarom, hogy igazságot tegyenek.

Eddig tart a Jolánka vallomása. Tovább az történet, hogy igazságtétel előtt a színházi törvényszék legszajásabb és legbefolyásosabb bíróját fölkereste Jolánkát és ezt mondta neki:

— Lásd, neked tökéletes igazad van! Én el fogom csapatni a gazembert — de csak egy feltétel alatt!

Jolánka belesapta markát a bíró markába. Ez azt jelentette, hogy kiállja azt az egyetlenegy feltételt. Meg is kapta a maga igazát. A színházi törvényszék elcsapta a főrendezőt . . .

(A direktor azonban megtartotta.)

Egyletek.

— **Felolvasás az iparosoknak.** Az iparos segédmunkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság február hó 19-én (vasárnap) délután 3 órakor a Városház közgyűlési termében ismeretterjesztő előadást rendez. Előadást tart: Dr. Konrádi Dániel „A kézről mint a betegség közvetítőjéről.”

— **Felolvasó ülés.** A „Kolozsvári Keresztény Munkás Egyesület” február hó 19-én délután 3 órakor az ipartestület óvári házában levő sajtó helyiségében, felolvasó ülést tart a következő műsorról: 1. Elnöki megnyitó, mondja: Kiss Menyhért elnök. 2. A „céhekről” felolvasás, tartja: Dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanár. 3. Szavaltat, előadja: Garda Emma tanítónő. 4. „A természetes jog” (szociális ciklus) címen, felolvasást tart: Dercsényi Béla egyesületi titkár. 5. A „Honvágy” című költeményt, szavalja: D. Gaál Endre ügyvédjelölt. 6. Elnöki zárszó, mondja: Kiss Menyhért elnök. A belépés díjtalan.

HÁLA?

— *A kolozsvári szociáldemokrata-párt szíves figyelmébe.* —

A hálátlanság szörnyű mivoltáról a dajkamesék és az erkölcsös gyermekszoba-mithoszok pompás kis történeteket tudnak regélni, — s ime ezen erényről most mi is mondunk egy legendát, mely érdekes, izgatónak és mulatságos. — A história ott kezdődik, hogy e lap felelős szerkesztője: Dr. Óváry Elemér, a kolozsvári szociáldemokrata ügyvédje, s ebbeli minőségében nap-nap után védelmezi egyéni sulyával, tehetségével, s teljes tudásával a bírák elé kerülő szociálistákat. Hogy milyen sikerrel, arról tanúságot tehetnek az ismeretes esküdszéki tárgyalások eredményei, de dokumentumokat szolgáltat erről a szociáldemokrata hivatalos lapja is, a mely az egyes tárgyalásokról ily módon emlékezik meg:

. . . Az ügyész után dr. Óváry Elemér tartotta meg *hatalmas érvekben gazdag, hatásos védőbeszédét*, melyben leleplezte a militarizmus bűneit, melyeket a „civil” szemek elől sűrű fátyol fed el. *Bebizonyítja a cikk tiszteletreméltó irányát*, melylyel a katonaságnál megkínzott munkástevéreinek érdekében emelt szót s leleplezte azokat a bűnöket, melyeket a kaszárnya falai fednek el. . . . *A méltó választ megkapta* az ügyész ur Müller elvtárstól is, a védőtől dr. Óváry Elemér ügyvédtől is, kik megtanították az ügyész urat arra, hogy nem a cikk izgat, nem a cikk szit osztálygyűlöletet, hanem neki méltóztatik a munkásosztály ellen izgatni.

Látnivaló tehát, hogy a szociálisták, az odaadó dicséretnek tömjénfüstjét bodorítják dr. Óváry felé, a mi honoráriumnak nagyon kevés, de mint méltánylás elegendő. Am úgy látjuk: a szociálisták lapjánál nem tudja a balkez, hogy mit csinált őt perccel azelőtt a jobb, — mert a fennebb idézett sorok után közvetlenül a következőket olvassuk ugyanazon helyen:

— *Bojkott.* A hónapok óta tartó ádáz harc, melyet a kolozsvári könyvnyomdatulajdonos és lapkiadó ellen — az árszabály megszegése miatt — még nem szünt meg. Az Ujhelyi tulajdonát képező „Kolozsvári Friss Ujság”-ot és ugyancsak az *abban a nyomdában készülő „Napló”-t tiszteletes munkásember nem veszi, nem olvassa és ellene mindenütt állást foglal.*

Nemde különös? A jószívű fiskális ur szaladgál, dolgozik, izzad, buzgolkodik, munkál, beszél, ír, szónokol és agitál a szociálisták jóvoltáért, s e derék urak szerkesztői — eltekintve a kutya-köteleesszerű dicsérettől, — *hála fejében* kinyilvánítják szigorú parancsával, hogy a szaladgáló, izzadó, buzgolkodó, munkáló, beszélő, író, szónokló és agitáló, jószívű fiskális ur lapját tiszteletes embernek kezébe venni nem szabad! A hálának ilyen kömüves legényi foka jól tudjuk, nem szociálista sajtóság, mert ennek a párt-nak józanfejű tagjai bölcsen tudják, hogy mi a tisztesség. —

Fülöp József szerkesztő urat, Óvári Elemér dr. a bíróság előtt *megvédte*, Fülöp szerkesztő ur, hogy méltó köszönetét kifejezze, beszaladt az újságjához és kinyomatta, hogy az Óvári dr. lapja fertőzött, s a ki hozzá nyul az pestist kap. Ez a Fülöp József kiváló férfiú, de komolyan kérdezzük valamit a szociálista párt *vezetőségétől*:

Helyesnek tartja-e a *Kolozsvári Munkás* fennebb ismertetett eljárását; azonosítja-e magát azzal? Beesületes magatartásnak tartja-e azt hogy a szociálista *Kolozsvári Munkás* segédkezett nyujtson ezen házhoz, a mely annak az Óvári Elemérnek a lapja ellen indult, a ki a szociálisták *hivatalos* védője, a ki e feladatának kifogástalanul megfelel, s a ki remrégiiben is legmesszebbmenő személyi összeköttetéseit felhasználva: megakadályozta egy szociálista vezér Kolozsvárról való gyalázatos eltörlését?

A kolozsvári szociáldemokrata párt-nak e kérdésekre felelnie kell; hiszszük, hogy fog is válaszolni, és kioktatja Fülöp szerkesztő urat, hogy az ilyminőségű hálátlanság — *becstelenség.*

Urileányok a szinpadon.

Geiger mester operája, mely körül annyi harc dult, s így már előre is híressé lett, — a legszebb sikernek néz elébe. Hogy melyik napon adják elő a színházban az pontosan meghatározva még nincs, azonban e hónap vége táján feltétlen színre kerül. — Most már végre oly sok halasztás után, meghatározódott azoknak az uri dámáknak névsora is, a kik ez alkalommal szerepelni fognak a szinpadon, így is fokozva a *Bianca* érdekességét. A szép lányok *hiteles* listája ez: Ákoncz Czinike, Bácsenski Rózsika, Bregárd Miczike, Csengeri Piroška, Kiss Margit, Kresztal Riza, Lukács Edith, Dr. Nagy Lászlóné—Sugár Mariska, Orbók Itonka, Pap Mariska, Péterfy Alice, Purjesz Olga, Retteggy Margit, Schönborg Hilda, Szabó Vaja, Szeszák Lulu.

A többi szereplők ezek: Bianca: Tibor Lori, Marikita: Károlyi Leona, D'Olome herceg: Kassai, Vilhardin lovag: Kalmár, Mugnosz: Hajnal, Egy öreg táboripap: Székely.

Itt említjük meg egyébként, hogy *Farkas* Ödön igazgató, a ki ugyanakkor mikor a *Bianca* színre kerül, *kontra*-előadást szándékozott rendezni, s ezt hírül is adta, — *eltért eredeti tervétől*, és a *Lalla-Roukh* bemutatását a jövő hó elejére elhalasztotta. A direktor úgy tetszik, — belátta eredeti tervének kifogás alá eshető mivoltát, a mi csak dicséretére válik.

A színház a Geiger operájából a következő hivatalos kommunikét adta ki:

Bianka. Az énekes személyzet nagy szorgalmmai készül az idei évad utolsó zenés ujdonságára, Geiger Albertnek, a mi kitűnő zongoraművésznünk-

nek 3 felvonásos vig operájára: „Bianka”-ra. Az eredeti vig dalmű szöveggel, egy régi, kitűnő francia vigjátékból készült. A „Bianka” dallamokban gazdag, vezérkönyve előkelő stílusú, magvas zenei mű, melyre méltán ambícióval készül az előadó személyzet.

MULATSÁG.

A vörös bál.

A New-York szálló földszinti termében remekül sikerült elite táncmulatságot rendezett tegnap éjjel a kolozsvári hölgyek házbérsegélyző fiúlegyesülete gróf Tholdalagi Marie elnöklete alatt. A táncestélyen rendkívül szép számmal volt képviselve Kolozsvár intelligenciája és a késő hajnali órákig a legjobb hangulat uralkodott a vörös és fekete jelmezekbe bujtatott ismeretlenek sorai közt a kiknek inkognitójáról a rendezőség jóvoltából, ime lerántjuk a leplet. A megjelent hölgyek neveit két csoportban közöljük.

Jelmezt viseltek: Kun Mariska, Clauser Margit, Sipos Irénke, Bartha Ágnes, dr. Nagy Lászlóné, Polczner Mariska, Benedek Ida, Csiky Mariska, Benedek Mariska, dr. Kozma Endréné, dr. Veres Lajosné, Veres Margit, Keresztély Piroška, Imberi Rózsika, Gömöri Sándorné, Haller Andorné, Balogh Anna, Biluska Erzsike, Szigethi Aranka, Csillag Rózsika, Török Olga, Bagaméri Lenke, Bábolnai Adrienne, Szvacsina Gézané, Pachter Zsófia, Reitter Józsefné, Haragos Irén, Bábolnai Cecile, Phillipszky Lulu, Orbók Móréné, dr. Gerencsér Lászlóné, Havas Lujzika, Nussbaum Antalné, Pollák Piroška, Ajtai Ákosné, Pongrácz Matild, Taub Fülöpné, Taub Cecile, Csengeri Piroška, Farczádi Erzsike, Lászlóffy Emma, Imberi Katinka, Pungur Terezi, Pungur Lilli, Boér Róza, özv. Mixichné és Kun Erzsike.

Jelmez nélkül jelentek meg: Gróf Teleki Imréné, Imberi Jánosné, Gyárfás Benedekné, Gyárfás Berta, Gaál Albertné, Gaál Itonka, dr. Csengeri Jánosné, Károlyi Leontine, dr. Asztalos Jánosné, Asztalos Ella, Belle Lenke, Asztalos Ida, Pollák Józsefné, Tuka Mihályné, Tuka Emília, Orbók Itonka, Versényi Gáborné, Havas Gyuláné, Török Sándorné, Mihályi Jenőné, Böhm Mihályné, Gámán Dezsőné, B. Bak Lajosné, Clauser Adolfné, Pachter Imréné, Geréb Mártonné, Nesztor Jánosné, özv. Bábolnai Gyuláné, Sipos Albertné és Benedek Ferencné.

Farsangi napló.

Febr. 18. Dohánygyári dalkör dalestélye (Vigadó.)
Febr. 18. A Kolozsvári Iparos Egylet házi estélye (Iparos Egylet.)
„ 21. Megyei piknik, Megyeház.
Febr. 21. Az izraelita nőegylet bálja. (New-York.)
Március 4. Szent-Imre-egylet-estélye, Központi szálló.
Március 4. Dávid Ferenc-estély, New-York.

A NAPLO

előfizetési ára helyben és vidéken:

Egy évre 24 korona
Fél évre 12 korona
Negyedévre 6 korona
Egy órá 2 korona
Egyes szám ára 8 fillér
Vidéken 10 fillér

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Justh: házelnök.

Apponyi nem fogadta el az elnökséget.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt ma este 6 órakor a Royalban népes értekezletet tartott; megjelent több mint 150 képviselő. Elnökkölt Kossuth Ferenc; jegyezték Szathmáry Moric és gróf Benyovszky Móric. Kossuth Ferenc megnyitotta az ülést és részletesen ismertette a politikai helyzet mibenlétét, mely oly bonyolult még, hogy a párt határozatokat nem hozhat. Rátér ezután a Ház megalakulásának kérdésére; a megalakulás jövő hét keddjén vagy szerdáján lesz. Felkéri a képviselőket, hogy teljes számban jelenjenek meg. A Ház elnökségének kérdésére vonatkozólag...

— Éljen Apponyi — kiáltja lelkesen, zugva az értekezletet.

Kossuth: Látva a közhangulat illetően megnyilatkozását, — kinyilvánítom, hogy elnöknek Apponyi grófot választjuk meg.

Ekkor Apponyi gróf emelkedett szólásra:

— Én — mondotta — e meg-tiszteltetést nem fogadhatom el. Nem a kényelemszeretet tart vissza, hanem mert mint közkatona óhajtom és tudom inkább szolgálni a pártot. Az elnöki állás diszes és magas, de a ki viseli: elveszett pártfelei számára, mert semlegesnek kell maradnia.

Ugron és Tisza szólaltak ezután fel, kérve-kérve Apponyit, hogy engedjen a párt kívánságának és fogadja el a tisztelet. Apponyi újból kijelentette, hogy ezt nem teszi, mire Károlyi István gróf emelkedett szólásra, mondván, hogy senkit sem lehet erőszakolni, hajoljunk tehát meg Apponyi gróf akarata előtt. A kérdéshez hozzászóltak még: Taly, Olay, Polónyi, Holló és többek, azonban Apponyi gróf meg-ingatlannak mutatkozott.

Kossuth Ferenc mélyen sajnálja Apponyi gróf elhatározását s ilyen körülmények között egy jelölő bizottság kiküldését javasolja.

Gullner Gyula: Az elnöki méltóság felett ne a bizottság, hanem mi határozzunk. Én ajánlom Justh Gyulát, mint a ki leginkább alkalmas erre, s mint a kinek kiváló személye mindenki tiszteletét bírja.

Éljen Justh, — hangzott a harsány, egyöntetű kiáltás, s így az elnök-jelölt: Justh Gyula

A bizottság a következő jelöléseket: Háznagy: Tóth János; jegyzők: Hammersberg László, Pozsgai Miklós és Luby Géza. — Az elnöki állások közül az egyiket diszszidenssel, a másikat néppártival töltik be.

Az értekezlet este 9 órakor lelkes hangulatban oszlott szét.

Szell és Wekerle a királynál.

Budapest, febr. 15. (Saját tud.) Politikai körökben elterjedt hírek szerint Wekerle a királyi kihallgatáson azt mondta Ő Felségének, hogy az önálló vámterületet feltétlenül engedélyezni kell, — míg Szell, — ugyancsak Wekerlével együtt — a koalíciós kabinet mellett nyilatkozott.

A második szociálista képviselő.

Békéscsaba, febr. 16. (Saj. tud.) Itt ma volt a volt választás Zsilinszky szabadelvű és Achim szocialista között. — Este 6 órakor zárták le a szavazást, mikor kiderült, hogy Achimnak 961, míg Zsilinszkynek 734 szavazata van. A kerület megválasztott képviselője tehát Achim lett.

NAPLO.

— Hírek. —

* Wesselényi Miklós háro az Ujpart elnöke. Az országgyűlési Ujpart tegnap délelőtt ülést tartott, melyen Várady Imre kivételével a párt összes képviselő tagjai jelen voltak. A párt elnökének egyhangú lelkesedéssel Wesselényi Miklós bárót, a kolozsvári második választókerület képviselőjét választották meg.

* Halálózás. A következő gyászjelentést tettük: Dr. Gajzágó Ernő szolgabíró a maga és ujszülött leánya Mária, valamint az elhunytjának édes atyja Bessenyei Csathó István nyug. m. kir. honvéd ezredes; testvérei Bessenyei Csathó Iza férjezett Hathfaludy Ferencné és István; anyósa özvegy Gajzágó Antalné sz. Simay Irma és gyermekei, ugyszintén a többi rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett neje, illetőleg anyja, leány, testvér és rokon Dr. Gajzágó Ernőné szül. Bessenyei Csathó Valerie 1905. évi február 15-ik napján életének 22-ik évében jobblétre szenderült. A boldogultra maradványai febr. 17-én délelőtt 11 órakor fognak Nagyllondán a gyászháznál róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és innen Kolozsvárra szállítani, hol február 18-án délelőtt 11 órakor fognak a kolozsvári köztemetőben levő halottas kápolnából az ugyanottani temetőben néhai édes anyja mellé örök nyugalomra helyeztetni. Lelkéért az engesztelő szentáldozat ugyanaz nap délelőtt 10 órakor fog temetés előtt a kolozsvári Mátyás király-terti templomban a Mindenhatónak bemutatni. N. llonda, 1905. febr. 15.

* A szakbizottságok üléseznek. Tegnap fejezték be a város jogügyi, pénzügyi, tanügyi és rendészeti bizottságai a közgyűlés előkészítése tárgyában folytatott tanácskozásait. — Az ülésen Szvacsina Géza polgármester elnöklete alatt megjelentek Salamon Antal és Nemes Ferenc tanácsosok, dr. Esterházy László főjegyző, Tarnai Mór aljegyző, Póczy Mihály főmérnök, továbbá Tanács József, B. Bak Lajos és Köntzei Lóré bizottsági tagok. A szakbizottságok a Raktár, Kalauz és Gépész-utcákban vízvezetékkel való berendezését elvileg

jóváhagyták és illetőleg utasították a vízvezetési igazgatóságot, hogy dolgozzon ki részletes tervet és költségelőirányzatot. Kovács István bácsi-uti vámmellenőr részére, a ki szolgálata teljesítése közben rok-kantá vált, a jövedéki hivatal ajánlata alapján havi 12 korona kegydíjat szavazott meg. Szeszák Ferencz szobrásznak pedig 300 korona ösztöndíjat utaltak ki és ezzel az ülés befejezést nyert.

* Harc a rendőrökkel. Tegnapelőtt egy Moldován Zakariásné nevű asszony azzal állított be a rendőrségre, hogy tizenhat esztendő fia őt megakarja ölni. A rendőrségtől az asszony lakására Orbán Péter rendőrt küldték ki, a kit a Rákóczi-ut második keresztcújánál Moldován András napszámos és fia botokkal és késsel megtámadtak. A támadás oly gyors és váratlan volt, hogy a gyanútlanul haladó rendőr azon vette észre magát, hogy valaki egy nagy doronggal megütötte és hátulról elkapva a földre rántotta. A támadó fiu kihuzta a rendőr kardját, letépte a számát és a most már teljesen védtelenné tett rendőrt elkezdtek verni és több helyen megszurták. A segélykiáltásokra néhány ember a Szamoson keresztül segítségére sietett a rendőrnek. Nagynehezen kiszabadították a súlyos sérüléseket szenvedett rendőrt a brutális támadók keze közül. Erre a fejből szült támadók a rendőr segítségére menőket támadták meg. Az egyik embert egy nagy késsel akartak megszurni. Szerencsére a vastag téli kabát feltartóztatta a szurást. Rimóczy József dr. bűnügyi rendőrkapitány tegnap reggel már beidézte a tanukat és kiadta az elfogatási parancsot a lelketlen bántalmazók ellen, a kik egy szolgálatát teljesíteni akaró rendőrt ily brutális módon támadták meg.

* Megfulladt gyermek. Rejtélyes eset történt tegnap Dávid János kolozsvári kőműves lakásán. A kőműves felesége délelőtt a piacra ment s a lakásban hagyta öt hónapos kis fiát és két éves leánykáját. Az anya 12 órakor jött haza s azt látta, hogy a két éves leányka s a pólyás baba száján ül. A meg-rémült asszony ki-karta szabadítani kellemetlen helyzetéből a csecsemőt, de már késő volt, mert a gyermek megfulladt. A gyorsan előhívott mentők már csak azt konstatálhatták, hogy a gyermek meghalt. A két éves kis leány azt mondotta, hogy azért ült kis testvére szájára, mert nagyon sírt. A rendőrség az esetet bejelentette az ügyészségnek s a vádhatóság képviselője, a vizsgálóbíróval és a törvényszéki orvossal kiszálltak a helyszínére.

* A nyomor áldozata. Egy 75 éves öreg ember hunyt el tegnap éjjel Kolozsvárt. Simon Jánosnak hívják a szerencsétlent, a ki teljesen magára hagyta a legnagyobb éhínség közepette töltötte el utolsó napjait. Nem volt betevő falatja, dolgozni pedig aggkorára való tekintettel nem tudott és így a jó emberek igalma tartotta fenn életét ideig-óráig. Simon a ki régebben az asztalos mesterséget űzte, tegnap este szállást kért a Hosszu utcában egy ismerőstől és ott érte el a váratlan halál. A rendőrség részéről nyomban kiszállottak dr. Tompa városi orvos és Kovács Lajos rendőrbiztos, a kik a hullát az orvosrendőri boncolás meg-jetésétől a törvényszéki orvos-tani intézetbe szállították.

*Életmentő pincér. Tegnap reggel 8 órakor a Linceg-utca 7 számú ház szélén, amelynek falait a Szamos hullámai nyaldossák, Szabó Juli 18 éves cselédleány vizet akart meríteni folyóból. A leány alatt a jég beszakadt s a szerencsétlen te-remtés a habok alá merült. Kétségbeesett segélykiáltásaira többen a parthoz futottak, de senki sem mert a jégre lépni, hogy kiszabadítsa a fuldoklót. A segélykiáltást Némethy István pincér, aki Linceg-utca 7. szám alatt lakik, ágyában fekvé hallotta meg s azonnal felugrott, hogy a folyóhoz siessen. A bátor pincér az utolsó pillanatban érkezett a leány segítségére, akit meg is mentett a biztos haláltól.

* Hol járt az asszony? Buga János napszámos az éjjel kínos nyugtalansággal várta haza fiatal feleségét, mert a féltékenységgel ördöge rágta a szívét. A kínos várakozás után úgy éjfél felé egyszer csak jött az asszony. A gyanakvó férj éles késsel támadt hitvesére, aki rémülten futott vissza az utcára. A férj, kezében a késsel egész az Emketeri kaszárnyáig kergette az asszonyt. A féltékeny férjet három katoná fegyverezte le a katasztrófa előtt s átadták egy rendőrnök, aki bekísérte a főkapitányságra.

* Vidéki rövid hírek. A részeg ember merénylője. A szabadszállási tanyákon Gyöngyösi Ferenc gazdálkodó október 31-én Pajor Imre gazdát részeg állapotban késsel megtámadta. Pajor önvédelemből lelőtte az ittas merénylőt. A kecskeméti esküdtbíró tegnap Pajort fölmentette. — Rablóvilág. Hajdú-Sárándon három rabló betört Vas Gábor földbirtokoshoz, akit agyonlőttek és rabolni akartak. A földbirtokos fia a rablók közé rontott, mire azok elmenekültek. A szomszédos Bagonon ugyanazok a rablók beállították Győrösi korcsmároshoz és pénzt követeltek. A meg-rémült korcsmáros odaadta minden pénzt a vakmerő haramiáknak. — Gyilkosság Csetneken. Rozsnyóról jelentik: Vernárszky Pál asztalossegéd Csetneken szerelmi féltékenységből négy kés-szurással leterítette Valach András fiatal iparost. A vérengzésben Vernárszky atyja is segédkezett, a ki puskával verte aldozatát. — Tihanyi Irma szabadlábbon. Tihanyi Irmát és társalkodónőjét, Chavanne Lujzát, néhány hét előtt letartóztatták, mert több bécs cég csalásért följelentette. A soproni kir. ügyészség most a két nőt szabadlábbon helyezte, miután az illető cégek a vádat visszavonták. — Véres zendülés. A háromszék-megyei Lemhény községben vasárnap délelőtt véres zendülés volt. Mike Lajos fatolvaj baltával támadt Jókicz Gyula erdő-őrre, a ki lelőtte Mikét. Mig az erdőőr bement a község házára jelentést tenni, a nép föllázadt s félőlt a verte a szegény erdőőrt a megadult falubeliek az időközben megérkezett csendőrökkel is szembe szálltak s csak nehezen lehetett őket lecsillapítani. — Rézegen a másvilágra. Mint Pécsről híj k, Almam-lék és Terecseny pusztai állomások között a sineken megfagyva találtak özv. Gyurók Jánosét, a ki még akkor is kezében szorongatta hosszú nyaku pálinkás üvegét. — Szomorú végű játék. Hajduböszörményben Fegyhazi István 13 éves fiújáték-ból ráfogta a Flóber-puskát Margit nevű kis hugarára. E közben a puská elszűlt s a folyó a kis leány homlokába fúródott. Most a szer-

rencsétlen a debreceni közkórházban élet-halál között fekszik. — **Szerencsétlenség gondatlanságból.** Kertész József debreceni 20 éves gazdasági munkás lóerővel hajtott szecsavágónál dolgozott, miközben a gép fogas kereke jobb kezét elkapta s teljesen összezúzta a kézfejet. A boldogtalan embert a ottani kórházba szállították, a hol amputálták. — **Öngyilkos ifju.** Palánki János, egy jómódu debreceni hentesmester 22 éves fia meglötte magát. A szerencsétlen fiatal embert betegsége kergette a halálba. — **Öngyilkos kereskedő.** Makón Léderer Herman zöldségkereskedő f. hó 13-án hajnalban fölakasztotta magát. Idegbántalmi kergették a halálba. — **Fegyházra ítélt gyújtogató.** Szegszárdról jelentik; Hollósi Ferenc volna némedi lakos bosszúból felgyújtotta Timli Erzsébet és Kovács János lakóházát, melyek teljesen leégett. A szegszárdi törvényszék esküdtbírósa f. hó 14-én ült törvényt Hollósi felett, kit az esküdtek verdik je alapján 6 évi fegyházra ítélt.

* **Külföldi rövid hírek.** *Egy énekesnő tragikus vége.* Berlinből jelentik, hogy Moran-Olden Fanny asszony, a kiváló Wagner-énekesnő, egy ottani szanatoriumban meghalt. Az énekesnő 49 éves volt s két éve, hogy elborult elmével az intézetbe került. — *Merénylet egy kapitány ellen.* Rodanov orosz ezredes, mohilevi városkapitány ellen revolvermerényletet követtek el. A városkapitánynak nem esett baja; a merénylet elfogták. — *Lincoln emlékezete.* New-Yorkban tegnapelőtt Lincoln születésnapján ünnepi lakoma volt, a melyen Roosevelt elnök beszédet mondott. — *Öngyilkos horvát történetíró.* Koharitz Janko gimnáziumi tanár és ismert horvát történetíró négy nappal ezelőtt gyógyíthatatlan betegsége következtében a tengerbe ölte magát. — *A bécsi esernyőkészítők sztrájkja.* Bécsből jelentik, hogy ott 600 esernyőkészítő beszüntette a munkát. Bérémetést követelnek. — *Légihajón az alpeseken át.* A bécsi arzenálból f. hó 9-én szállt fel Hermann kapitány és dr. Samer légihajós. A légihajó 4000 méter magasságban szállt át a Traunsteinon és Traunseen, a Höhlengebirgen és az Atterseen, míg végül az Atterseen tulsó oldalán leereszkedett. — *Családi dráma.* Báró Román Reginald, mint Münchenből jelentik, fölkereste és rálőtt töle elváltan élő feleségére, miután az nem akarta visszavoanni a válópórt. A 24 éves báró azután saját magát lötte agyon. Az asszony sebei nem veszedelmesek, a férfi azonban meghalt. — *Garibaldi hamvai.* Megirtuk már, hogy a nagy olasz szabadsághőst fiát át akarta helyezni más sírboltba. Az olasz képviselőház azonban úgy döntött, hogy nem fogja bolygatni Garibaldi hamvait. — *Új játékbank.* A liguriai Riviera lakói új játékbank után áhitoznak, mely Monaco tejedelmének jövedelmező vállalatával versenyezne. Ventimigliában óhajtanak ugyanis a játékbankot megújítani. Most az olasz kormánytól várják a terv rokonszenves támogatását, mert indoklásuk szerint a kormány nem támaszthat ellene erkölcsi aggályokat, hiszen ő maga is dus jövedelmeket ut a lottó-játékból. — *Szigorú ítélet.* Madridból táviratozzák: a „Pais“ szerkesztőjét Nozaleda valenciai érsek megrágalmazásáért három évi szabadságvesztésre, négy évi száműzetésre és 3000 peseta pénzbüntetésre ítélték.

SZINHÁZ

* **A Szaharai konzul.** *Guthi Soma* élgyárának legutolsó termékét mutatta be tegnap este a kolozsvári nemzeti színház. A sovány mesének és egynehány fejtetőre állított ötletnek megfelelő volt a közönség hangulata is. Sehogysem lehetett azt a bizonyos „hangos derültséget“ kiváltani, bármennyire is forszirozta a szerző az „Otthon“ és „Pannonia“ kávéházbeli olcsó viccelődést. Többé-kevésbé ismerős alakok sorra vonultak fel, halomszámra osztogatva egymásnak a csattanósán csattanósabb pofokat, amelyek természetesen nem tévesztették el hatásukat — a karzaton. A szereplők jobb ügyhöz méltó buzgalommal iparkodtak. A darab egyébként megbukott.

Péntek: A szaharai konzul (b. 123. sz.).

Szombat: Márkus Lili zongoraművész nő hangversenye és új betanulással: Egy csésze tea (b. szünet XVII. sz.).

Főszerkesztő dr. Óvári Elemér
Felelős szerkesztő Szász Ödön
Kiadó „Napló“ hírlapkiadó-vállalat

NYILTTÉR*)

Cáfolat.

Fiamról, ifj. Rettegi Gyárfásról a tegnapi számban megjelent „Óvás“ absolute semmi alappal nem bír.

Déva, 1905. február 16.

Rettegi Gyárfás.

Reggelig nyitva.

Jókai kávéházban
Jókai-u. 4. sz.
a farsangi idény
alatt naponta,
éjfél után

**friss korhelyleves és
valódi szepesi tormás virsli.**

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávész.

Reggelig nyitva.

A helyvárosban a leg-
forgalmasabb helyen

három ház

együtt mellett — eladó.
Értékéhez képest lehet Kolozsvár,
Tímár-utca 13. sz. a.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

☛ Telefon-szám 399. ☛

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-
kereskedése
KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy
STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár,
Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

A Z

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet“

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Új üzlet! A vashid mellett Új üzlet!

valódi SINGER varrógépek raktára.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a volt
Bernáth E. Sándor -féle kerékpár és varrógép-kereskedést
átvettük és azt

Finkler és Társa

cég alatt (Babos-palota) tovább vezetjük.

Nagy raktárt tartunk kerékpárokban, varrógépekben és azok alkatrészeiben.

Mechanikai javító műhely.

Javitunk: varrógépeket, kerékpárokat és írógépeket. Készítünk: villany
csengő berendezéseket, emaillezéseket, nickelzéseket és minden e szakmába
vágó javításokat **olcsón és pontosan.**

Varrógépek részletfizetésre is kaphatók gyári áron!

Szerkezeti hibákért 6 évi jótállást vállalunk. Vidéki megrendeléseket
gyorsan és pontosan eszközölünk. A n. é. közönség b. pártfogását kérve
vagyunk

tisztelettel **FINKLER és TARSA.**

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára: _____

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára . . .	8 fillér.

Kapható a dohánytözsdekben és minden
elárusítónál.

vo
ma
gy
lól
té.
t,
lág
év
bé
k na
s re
- fe
- a
k ki
- vá
k A
- T ré
- A té
- m L
- b fé
- il fé
- v v
- n n
- l a
- f r
- t t
- l l
- l l
- r r
- A l
- o s
- a j
- n r
- v v
- t m
- h h
- n s
- j á
- s é
lis
lo
mi
ba
na
sel
Jár
ké.
ho.
mil
kez
egy
mit
ték
mu
kát
rec
is a
ros
nyo
és
has
ism
rabl
febl
verv
egy
vert
segi

Előfizet

Egy évre . . .
Fél évre . . .
Negyed évre . . .
Egy óra . . .
Egyes szám . . .
Vidéken . . .

Megjeleni
o ünnep

M

Megn
kottmán
magyar
képvisé
a függe
fel. A m
ja, hogg
dujjon
lyekben
törekvé
az orsz
visz.

A Há
igazmon
nyét; s
tározati
felhábo
céljával
felszaba

A ma
kendő
megsza
mentür
lyet az
dekek s
akasztó

Az c
mánya
mely n
alpok
teni; c
ségi p
többsé
zati re

Az
a függ
tora n
és 48
régi t
álland
legéba
lenség
házná
ból k
Ház b

a nép
közös
dend
zeit c
párt l
tuísul

Jöjj
a pár
maso
képes
tot e

A
lensé
bó t
tünk
helyz
gen